

O'QUVCHILARNI MUSIQIY TA'LIMDA CHOLG'U IJROCHILIGIGA QIZIQTIRISHINI OSHIRISH

Xudaybergenova Venera

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti Pedagogika fakulteti Musiqa ta'lim
yo'nalishi 1-kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10628533>

Annotatsiya. Ushbu maqolada biz cholg'u ijrochiligining musiqa ta'limidagi maftunkor olamini o'rganamiz, uning asosiy tamoyillari, o'quvchilar uchun ahamiyati va musiqa bilimini oshirishdagi rolini, shuningdek, cholg'u ijrosini o'rgatishda qo'llaniladigan turli uslub va strategiyalar, uning o'quvchilarning badiiy salohiyatini rivojlantirish va musiqaga bo'lgan chuqur muhabbat hamda hurmatni uyg'otish yo'llarini ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar. Vokal, cholg'u, ritmik, melodiaviy, san'at.

Musiqa ta'limi yosh o'quvchilarning rivojlanishida hal qiluvchi rol o'ynaydi, ularga kognitiv, hissiy va ijtimoiy imtiyozlar beradi. So'nggi yillarda katta e'tiborga sazovor bo'lgan yondashuvlardan biri cholg'u ijrosini musiqa ta'limiga qo'shishdir. An'anaviy o'zbek musiqa uslubi o'zining ritmik naqshlari va improvizatsiyasi bilan ajralib turadigan "Cholg'u" o'quvchilarning musiqa haqidagi tushunchalarini chuqurlashtirishning o'ziga xos va qiziqarli usulini taklif etadi. Cholg'u ijrochiligining tarona (vokal) asosiy ko'rinishlari musiqiy ta'limga o'tirgan o'quvchilar uchun ahamiyatli bo'lgan mazmunlardan iborat. Bu ko'rinishlar o'quvchilarni taronalarini to'g'ri eslatish, qo'llash va ifoda qilishda yordam beradi. Mualliflik asosiy ko'rinishlari cholg'u ijrochiligini musiqiy ta'limga qiziqishga olib keladi. Bu ko'rinishlar o'quvchilarga o'zlarining o'z tarzi, qo'rqishlari va umidlari bilan bog'liq musiqalarni yaratish imkoniyatini beradi. Musiqachi asosiy ko'rinishlari cholg'u ijrochiligiga qo'yiladigan eng muhim tushunchalardan biridir. Bu ko'rinishlar o'quvchilarni musiqachining rol va javobgarliklariga oid nazariy va amaliy bilimlarni o'rganishga yo'l qo'yadi.

O'quvchilarni cholg'u ijrochiligiga qiziqishga yo'l qo'yadigan muhim mavzulardan biridir. Bu bilimlar o'quvchilarga musiqani tahlil qilish, turlarini va rivojlanish tarixini tushunish imkonini beradi. Musiqa usullari va ijrosi, cholg'u ijrochiligining muhim qismidir. Bu bilimlar o'quvchilarni musiqa usullarini tushunish, ritmik va melodiaviy ijro qilishni o'rganishga ulaydi. Musiqiy ma'naviyat va san'at, o'quvchilarni cholg'u ijrochiligiga qiziqishga olib keladigan muhim mazmunlardan biridir. Bu bilimlar o'quvchilarga musiqaning ma'naviy va san'atli qobiliyatini tushunishga yordam beradi.

O'quvchilarning rivojlaniishi uchun motivatsiya o'rniga cholg'u ijrochiligi muhim rol o'ynaydi. Bu usul o'quvchilarni musiqa ustidan muzokaralar yaratish, ijroda qatnashish va o'zlarini rivojlantirishga rag'batlantiradi. Cholg'u ijrochiligi orqali o'quvchilar o'ziga xos jihatlarini kashf etish imkonini beradi. Bu usul o'quvchilarni o'z tarzi, qobiliyatlari, hayol qurganliklari va shaxsiyliklari bilan tanishishga imkon beradi. Cholg'u ijrochiligining o'quvchilar g'alaba qozonishni o'rganishga o'rnatilgan tushunchalar, o'quvchilarni sabr, tajriba, ishonch va istiqbol bilan ishlashga o'rnatib beradi. Bu usul o'quvchilarni muvaffaqiyat va g'alaba yo'lidagi to'g'ri harakatlarga o'rgatadi. O'quvchilarning ijtimoiy tashkilotlar bilan ishbilarmonlik gala qilishuvi, musiqiy ta'limga cholg'u ijrochiligining muhim ahamiyatlaridan biridir. Bu usul o'quvchilarni jamoatchilikka qo'shilish, boshqa ustozlar va musiqiy jamoaga qo'shilish imkonini beradi. Musiqiy ta'limning ijrochiligi va o'quvchilar orasidagi aloqalar cholg'u

ijrochiligi muhim tushunchalaridan biridir. Bu usul o'quvchilarni o'zaro hamkorlik, ijrochilik ustidan muzokaralar o'tkazish va ko'ngillar o'shishiga yo'l qo'yadi.

Musiqiy ta'limni cholg'u ijrochiligi bilan bog'lash, o'quvchilarga boshqacha va qiziqarli usullarda o'rganish imkonini beradi. Odatda, o'quvchilar kitoblar orqali teoriyani o'rganishini to'xtatishadi. Lekin cholg'u ijrochiligi orqali o'quvchilar teoriyani amalga oshirish va musiqiy ko'rinishga o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu, o'quvchilarni qiziqishga olib boradigan va o'rganish jarayonini qiziqarli va ko'ngil ochadigan qiladi.

Cholg'u ijrochiligi o'quvchilar uchun qiziqarli bir necha imkoniyatlarni beradi. Bu shu bilan birga, o'quvchilarning o'zlarini qo'llab-quvvatlash va o'zlashtirishni o'rganishlari uchun hamkorlik qilishning afzalliklari ham mavjud. Musiqiy ta'limda cholg'u ijrochiligi, o'quvchilarga bir-biriga qo'llab-quvvatlash imkoniyatini beradi va ularning kreativ tasavvurlarini o'sishiga imkoniyat yaratadi. Cholg'u ijrochiligi musiqiy ta'lim yoshlari uchun maqsadlarni yetishish imkoniyatini ko'rsatadi. Agar o'quvchilar o'zlarini musiqa sohasida mustahkam his qilishni istasalar, cholg'u ijrochiligi ularga bu maqsadga erishish uchun yordam beradi. Biroq, hatto agar bir qisim o'quvchilar ijroi ta'lim sifatida ajralib turishni xohlasalar ham, cholg'u ijrochiligi ularning musiqa bilimlarini oshirish, san'atini rivojlantirish va ijroi sahnasida muvaffaqiyatning qo'lga kiritish imkonini beradi.

Cholg'u ijrochiligi o'quvchilarni o'zining obro'ga yaxshi o'tadigan va ularga ko'nglini buzadigan muhim bir vosita bo'lib, yaratuvchilik va ijroni oshirish imkonini beradi. Bu usul, o'quvchilarni musiqiy iste'dodlarini mustahkamlash va rivojlantirishga olib keladi. Undan tashqari, cholg'u ijrochiligi o'quvchilar uchun mazzalar yaratishning zarur bo'lgan muhim qismini tashkil etadi. O'quvchilar cholg'u ijrochiligi orqali o'zlarini ifodalash imkoniyatini topishadi va izlanishlarini ko'rsatishda oyoq-oyoq joyga ega bo'ladi. Musiqa ta'limida cholg'u ijrochiligi o'quvchilarni qiziqishga solish, o'zlashtirishga yordam berish va maqsadlarni yetishish imkoniyatlarini yaratishda muhim ahamiyatga ega. Shuning uchun, cholg'u ijrochiligi bilan o'qitish, o'quvchilarni musiqa dunyosiga kirishga hayratlanishi va ularning kreativliklarini oshirishda katta rol o'ynaydi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, cholg'u ijrosi musiqa ta'limida o'quvchilarning qiziqishini uyg'otuvchi, musiqiy sayohatlarini boyituvchi jozibali va samarali vosita sifatida maydonga chiqdi. Cholg'uni musiqa ta'limiga kiritish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning tug'ma ijodiga kirishish, ularning musiqiy mahoratini oshirish, musiqa bir umrlik mehr uyg'otish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Biz musiqa ta'limida innovatsion yondashuvlarni o'rganishda davom etar ekanmiz, cholg'u ijrosi ertangi kun musiqachilarining shakllanishida ulkan salohiyatga ega bo'lgan musiqiy ifodaning jonli va madaniy ahamiyatli shakli sifatida ajralib turadi.

References:

1. Adabiyotlar: Yusupova P. Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. T.: O'qituvchi. 1993. 30-bet
2. Abdurahmonova H.Sh. Bolalar bog'chasida musiqaviy o'yinlar va bayram ertaliklari. T.: O'qituvchi. 1993. 29-bet
3. Hasanboeva O.U. va boshq. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. T.: Ilm ziyo. 2006. 63-bet